

Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1

nábř. Edvarda Beneše 3, 118 00 Praha 1

ZN 178/2016-14

V Praze dne 10.4.2017

Adam Zábranský
Zbynická 6
153 00 Praha 16

Věc: žádost o přezkum postupu policejního orgánu

- vyrozumění o výkonu dozoru

Na základě Vaší žádosti, která byla dle obsahu posouzena jako podnět k prošetření postupu policejního orgánu a výkonu dozorových oprávnění ve smyslu ustanovení § 157 odst. 2 písm. a) tr. řádu, si Vám dovoluji sdělit následující.

Po přezkoumání předloženého spisového materiálu, považuji, po doplnění šetření, Vaše podání, v němž v zásadě poukazujete na nesprávný postup policejního orgánu, který Vaše trestní oznámení ze dne 11.3.2016 uložil AA k dalšímu případnému využití, za nadále nedůvodné.

Dle ustanovení § 158 odst. 1 tr. řádu je policejní orgán povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele; je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti. V případě, že policejní orgán provedeným šetřením dle zákona o policii dospěje k závěru, že zde nejsou skutkové a právní zjištění, odůvodňující postup dle § 158 odst. 3 tr. řádu, pak postupuje způsobem, že rozhodne o uložení věci k případnému dalšímu využití. V této situaci pak policejní orgán po prostudování Vašeho podání rozhodl opatřením o uložení věci k dalšímu využití. O tomto postupu Vás policejní orgán řádně vyrozuměl dne 29.4.2016. Co se pak týče formální stránky tohoto opatření, pak tento úkon nepodléhá režimu trestního řádu v tom rozsahu, jaký je kladen na jiný druh rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, tedy kupř. usnesení či rozsudek, a to včetně možných opravných prostředků. V této souvislosti upozorňuji na skutečnost, že Vaše podání, vzhledem k tomu že nebyly zahájeny úkony trestního řízení, není možno posoudit dle obsahu jako žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu ve smyslu § 157a odst. 1 tr. řádu, včetně aplikace lhůt a vyrozumění o tomto přezkumu. Za dané situace je pak nutno konstatovat, že procesní postup policejního orgánu byl zcela správný a v souladu se zákonem.

Dále Vám sděluji, že po přezkoumání předloženého spisového materiálu z hlediska věcného jsem dospěl k závěru, že rozhodnutí policejního komisaře o uložení věci k dalšímu využití odpovídá skutečností, zjištěným v průběhu předprocesního prověřování, a státní zástupce jej jako takové považuje za obsahově správné. Přezkoumáním postupu policejního orgánu jsem zjistil, že tento provedl základní dostupné a potřebné úkony v rámci zásady hospodárnosti řízení, přičemž po jejich vyhodnocení v souhrnu jednotlivých podkladů mám za to, že je možno uzavřít, že nedošlo k jednání, které by bylo lze možno subsumovat pod normy trestního práva, a policejní orgán tak postupoval správně, když projednávanou věc uložil bez dalšího pro případně další využití.

Státní zástupce po prostudování spisového materiálu dospěl k následujícím závěrům o povaze předmětné věci.

Dne 11.03.2016 bylo na Obvodní státního zastupitelství pro Prahu 1 doručeno trestní oznámení Adama Zábranského, nar. 28.12.1993, zastupitele hl. m. Prahy za Pirátskou stranu, sídlem Řehořova 19, Praha 3, týkající se možného spáchání trestného činu v souvislosti s nemovitostí č. p. 618, k. Ú. Staré Město, Dlouhá 14, Praha 1, která byla na základě rozhodnutí rady městské části Praha 1 pronajata společností Morgenstern, s.r.o., IČ: 27566579, se sídlem Makovského 1177, Praha 6. V trestním oznámení bylo uvedeno, že nemovitost měla být usnesením rady č. UR_1131 ze dne 14. srpna 2012 a následně doplňujícím usnesením UR12-1179 ze dne 28.8.2012 pronajata jmenované společnosti za částku 2,1 milionu Kč za rok, což je relativně nízká cena. Následně usnesením Č. UR14 ze dne 10.června 2014 umožnila společnosti Morgenstern uzavírat smlouvy o spolupráci s jednotlivými prodejci zboží, tedy de facto podnajíem částí nebytového prostoru těmto prodejcům. Oznamovatel dále konstatuje, že nemovitost byla pronajata za nižší cenu než komerční a navíc si městská část nevyjednala možnost, jak zjistit výši komerčního nájemného (to znamená zakotvit informační povinnost Morgensternu v oblasti výše plateb vybíraných od prodejců). Fakt, že při rozhodování o pronájmu prostor vybrala rada nejvyšší ze 4 došlých nabídek dle oznamovatele nehraje vzhledem k výše uvedeným informacím roli. Současně pak oznamovatel poukazuje na to, že mezi schválením záměru nemovitost pronajmout a faktickému uzavření smlouvy o pronájmu, které proběhlo až 12.3.2013, uplynula doba, během které mohla městská část přijít o 875.000,- Kč na ušlém zisku z nájmu. V trestním oznámení je konečně uvedeno, že na konci července společnost Morgenstern skrz jiného dodavatele začala provádět stavební úpravy v předmětné nemovitosti, přičemž pro tyto stavební úpravy neměla příslušné souhlasy a tudíž byly nelegální. Městská část ale místo toho, aby společnost Morgenstern potrestala za porušení nájemní smlouvy, tak jí místo toho po dobu probíhajících prací odpustila nájemné za dobu sedmi měsíců ve výši 1.225.000,- Kč. Státní zástupce toto trestní oznámení postoupil k prošetření policejnímu orgánu PČR OŘ Praha I SKPV 1.OHK.

Pol. orgán následně požádal ÚMČ Praha 1 o vyjádření a předložení listinných materiálů, ze kterých bylo následně zjištěno, že výši nájmu předmětného objektu městská část Prahy 1 nestanovovala, ale přijala nabídku společnosti Morgenstern s.r.o. na nájemné ve výši 2.100.000,- Kč za rok. (jak sám oznamovatel uvedl, jednalo se o nejvyšší nabídku).

Dále bylo zjištěno, že prodleva mezi rozhodnutím, o pronájmu a faktickým podpisem nájemní smlouvy není neobvyklá. V tomto konkrétním případě nebyl nebytový prostor připraven k dřívějšímu předání, neboť v něm zůstala ještě některá zařízení po předchozím nájemci a zároveň probíhalo jednání o odstranění některých technicky již nevyhovujících zařízení. Vzhledem k omezeným finančním možnostem městské části bylo následně domluveno, že vyklizení provede společnost Morgenstern s.r.o. společně s opravou nebytového prostoru.

Z opatřených listin se dále podává, že nebytový prostor byl nájemci pronajat v souladu s jeho podnikatelským záměrem a to výhradně za účelem provozování: občanská vybavenost - prodejna potravin, lahůdek a restaurace. Rada městské části následně usnesením UR14-0830 ze dne 10.06.2014 vyslovila souhlas s umožněním prodeje přímých dodavatelů zboží, a to takto: prodej čerstvého ovoce a zeleniny, prodej čerstvých ryb a mořských plodů, prodej mezinárodních delikates a lahůdek, prodej výsekového masa a uzenin, prodej mléčných výrobků a sýrů, prodej vín.

Z materiálů, poskytnutých ÚMČ Praha 1 bylo dále zjištěnou, že stavební práce probíhaly v součinnosti se stavebním úřadem, ale zástupce místního SVJ i přes mnohonásobná jednání bojkotoval veškerou stavební činnost. Nájemce tak po dobu sedmi měsíců nemohl předmětný prostor užívat, předal proto zpět pronajímateli, což bylo doloženo předávacím protokolem ze dne 1.3.2014 a druhým ze dne 30.9.2014 (předání zpět nájemci). Po takto vymezenou dobu byl tedy i pozastaven předpis na platbu nájemného.

Dále policejní orgán vyžádal rovněž vyjádření a listinné podklady od společnosti Morgenstern s.r.o., z nichž bylo zjištěno, že k prodlevě při uzavírání nájemní smlouvy došlo vzhledem k tomu, že v prostorách objektu byl umístěn majetek předchozího nájemce a který prostory nevyklidil ani přes výzvy městské části. Prostory nakonec byly vyklizeny na náklady společnosti Morgenstern s.r.o. Dále bylo zjištěno, že společnost nemá dále s nikým uzavřenou podnájemní smlouvu. Následně bylo ještě tel. doplněno, že společnost má v souladu s nájemní smlouvou s dalšími subjekty uzavřené smlouvy o spolupráci.

Po podání podnětu k prošetření trestního oznámení ze dne 10.10.2016 byla státním zástupcem vyžádána doplňující zpráva o skutečnostech, na které stěžovatel výslovně upozorňuje, nicméně ani takto nebyly zjištěny skutečnosti, odůvodňující případné zahájení úkonů trestního řízení, a to s ohledem na shora uvedené závěry, s nimiž se státní zástupce po prostudování spisového materiálu jednoznačně ztotožňuje.

Na základě obdrženého podání bylo ve věci vedeno policejním orgánem šetření ve smyslu § 158 odst. 1 tr. řádu, kdy po vyhodnocení spisového materiálu došel státní zástupce, ve shodě s policejním orgánem, k závěru, že provedeným šetřením nebyly zjištěny skutečnosti, které by jej opravňovaly zahájit úkony trestního řízení ve smyslu § 158 odst. 3 tr. řádu pro některý z trestných činů uvedených ve zvláštní části trestního zákoníku, a to především oznamovatelem tvrzeným trestným činům. Podání trestního oznámení a celou jeho konstrukci hodnotím jako nedůvodnou, vycházející patrně z neznalosti konkrétních listinných podkladů k popsanému smluvnímu vztahu, a jedná se zde o zjevné nadužití institutů trestního práva, když oznamované jednání nedosáhlo intenzity, vyžadované pro případné vedení trestního řízení. Opakovaně pak upozorňuji na krajnost prostředků trestního práva, a z ní také vyplývající důkazní povinnosti orgánů činných v trestním řízení prokazovat naplnění všech zákonných podmínek trestnosti jednání podezřelých osob, jež musí nadto být splněny kumulativně. V případě absence kterékoliv z těchto podmínek pak není užití trestního práva možné, a další provádění šetření ani hospodárné ani důvodné.

Státní zástupce zde zároveň musí, v souladu s nálezy Ústavního soudu České republiky (např. nález I.ÚS 69/06, IV.ÚS 227/05, IV. ÚS 469/04, I. ÚS 4/04 atd.), v nichž je tento názor akcentován, konstatovat, že trestní právo představuje tzv. ultima ratio (nejzazší prostředek), tedy právo, jehož prostředky mají a musejí být užívány tehdy a jen tehdy, pokud užití jiných prostředků právního řádu nepřichází v úvahu nebo je zjevně neúčelné. Trestní právo a trestněprávní kvalifikace určitého jednání přitom v zásadě nemá prostor tam, kde by nahrazovala individuální aktivitu jednotlivců na ochranu jejich práva právních zájmů v oblasti běžných soukromoprávních vztahů. V opačném případě by totiž docházelo k znerovnoprávnění osob v jejich vzájemných vztazích a k neúctě orgánů veřejné moci k rovnosti občanů, tedy k porušení čl. 1 Listiny a čl. 1 odst. 1 Ústavy. Jinak řečeno, proti jednáním porušujícím práva vyplývající z občanskoprávních předpisů je třeba v první řadě brojit soukromoprávními prostředky, při jejich "nedostatečnosti uplatnit sankce správní, a teprve na posledním místě právo trestní. Opačný přístup, tedy užití trestněprávního postupu, aniž by prostředky jiných právních odvětví byly použity, by byl v rozporu s již naznačeným principem subsidiarity trestní represe, který vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě. Při trestněprávním posuzování jednání, které má občanskoprávní

základ, je nutno na věc primárně nahlížet z pohledu práva občanského a zvažovat, zda jsou dány podmínky pro nasazení krajního represivního prostředku - trestního práva. Trestní právo tak nemůže sloužit jako prostředek nahrazující ochranu práv a právních zájmů jednotlivce v oblasti soukromoprávních vztahů, kde závisí především na individuální aktivitě jednotlivce, aby střežil svá práva, jimž má soudní moc poskytovat ochranu, ve smyslu zásady *vigilantibus iura scripta sunt*.

Dle § 12 odst. 2 trestního zákoníku lze trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Trestní zákoník společenskou škodlivost a její stupně nedefinuje a ponechává řešení potřebné míry společenské škodlivosti z hlediska spodní hranice trestní odpovědnosti na zhodnocení konkrétních okolností případu. Zakotvení zásady subsidiarity trestní represe a principu ultima ratio má i význam interpretační, protože znaky trestného činu je třeba vykládat tak, aby za trestný čin byl považován jen čin společensky škodlivý. Pakliže dle § 13 odst. 1 trestního zákoníku trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně, představuje § 12 odst. 2 tohoto zákona a zásada subsidiarity trestní represe v něm vyjádřená materiální korektiv, který se musí vztahovat nejen ke znakům trestného činu, ale i k trestněprávním důsledkům vztahujícím se k trestní odpovědnosti. Hledisko společenské škodlivosti tak má povahu interpretačního pravidla, které napomáhá zákonnou skutkovou podstatu konkrétního trestného činu i jeho formální znaky vyložit podle jejich smyslu a napomoci tak odlišit trestné činy od těch deliktů, které by neměly být považovány za trestné činy (zvláště přestupky a jiné správní delikty). V tomto případě měl a má oznamovatel dostatečnou možnost využít též příslušných institutů soukromého práva a domáhat se nápravy vzniklého stavu.

Vzhledem k výše uvedenému jsem shledal postup policejního orgánu ve Vaší věci jako nedůvodný, resp. neodůvodněný.

Státní zástupce
Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1
Mgr. Jan Maršálek, v.r.

Za správnost vyhotovení: